

GEMEENTE SCHERPENZEEL

MEMO

datum : 2 februari 2021

aan : de raad

van : het college van burgemeester en wethouders

onderwerp : Financieel (Ahri)toezicht

bijlage(n) : 2

Op dinsdag 26 januari jl. heeft het college van Gedeputeerde staten van de provincie Gelderland het herindelingsontwerp voor Scherpenzeel en Barneveld vastgesteld. Gemeenten die onderwerp zijn van een herindelingsontwerp worden conform de wet Arhi (art. 21, lid 1), met ingang van de dag waarop een gemeente volgens een herindelingsontwerp in aanmerking komt voor herindeling, onder (financieel) Arhi toezicht geplaatst. Als bijlage van het herindelingsontwerp heeft Gedeputeerde staten hiervoor de kaders neergezet. Deze bijlage is bij dit memo als bijlage toegevoegd.

Wat is het Arhi toezicht?

Anders dan het reguliere (preventief) begrotingstoezicht is de focus bij dit financieel toezicht gericht op de nieuw te vormen gemeente. Gedeputeerde Staten treden in hun rol als toezichthouder op als belangenbehartiger voor de nieuw te vormen gemeente. Dit houdt in dat goedkeuring aan besluiten kan worden onthouden als een besluit van een op te heffen gemeente, naar het oordeel van Gedeputeerde staten, in strijd is met het financiële belang van de nieuw te vormen gemeente. Op grond van de wet Arhi (art. 21) kunnen Gedeputeerde staten categorieën van besluiten aanwijzen die de goedkeuring behoeven.

In de bijlage van het herindelingsontwerp geeft Gedeputeerde Staten een uitwerking van dit (financieel) Arhi toezicht. Kortweg geldt dit toezicht voor besluiten die invloed kunnen hebben op de financiële positie van de huidige of de nieuw te vormen gemeente(n). Deze besluiten behoeven alleen goedkeuring als deze besluiten leiden tot:

- Nieuwe uitgaven
- Verhoging van bestaande uitgaven
- Verlaging van bestaande inkomsten
- Vermindering van vermogen

GEMEENTE SCHERPENZEEL

Naast het feit dat de toezichthouders kijkt of een besluit invloed zal hebben op de financiële positie van de huidige of de nieuw te vormen gemeente, zal bij de beoordeling van de besluiten ook uitgaan van de volgende criteria:

- onvoorzien
- onuitstelbaar
- onontkoombaar
- overeenstemming tussen betrokken gemeenten
- dekking verzekerd

Deze criteria volgen Gedeputeerde Staten in het belang van de nieuw te vormen gemeente, waarbij als uitgangspunt geldt dat reguliere ontwikkelingen in de betrokken gemeente en de gemeenten/organisaties waarmee de gemeente een samenwerkingsverband heeft niet worden geblokkeerd.

In de bijlage van de provincie worden tot slot nog een aantal uitzonderingen benoemd, te weten:

- Begrotingswijzigingen tot € 300.000,- voor Barneveld en tot € 50.000,- voor Scherpenzeel.
- Onroerende zaaktransacties onder de € 25.000,- die dienen om normale, geldende bestemmingsplannen te realiseren en passen binnen rendabele exploitatieopzetten.
- Geldleningen worden tot een jaar voor de feitelijke herindeling niet voorgelegd.

Wat zijn de gevolgen voor Scherpenzeel?

- 1. Besluiten, met financiële gevolgen boven de € 50.000, moeten worden afgestemd met Barneveld*

Als in de criteria benoemd zal er gekeken worden naar de overeenstemming tussen de betrokken gemeenten. Dit houdt in de praktijk in dat Gedeputeerde Staten voor hun besluitvorming de visie van beide gemeenten op een voorgelegd stuk zal willen weten. Deze afstemming zal vooral via een ambtelijk overleg tussen de provincie Barneveld en Scherpenzeel plaatsvinden. Wanneer er politiekgevoelige voorstellen op tafel liggen kunnen deze in een overstijgend bestuurlijk overleg worden besproken.

- 2. Besluiten, met financiële gevolgen boven de € 50.000, moeten worden aangeleverd bij de provincie*

Binnen 2 weken na vaststelling van een besluit door de raad, wordt dit besluit, in digitale vorm (zoals pdf) ter goedkeuring ingezonden aan Gedeputeerde Staten via het digitale loket van de provincie en in afschrift aan de ambtelijke financieel toezichthouder. De in te zenden stukken bestaan uit het getekende besluit, eventueel aanvullende bijlagen (bijvoorbeeld de begrotingswijziging) en de uitkomsten van de afstemming met de betrokken gemeente(n),

- 3. Besluiten, met financiële gevolgen boven de € 50.000, moeten door de provincie worden bekrachtigd*

De provincie zal na ontvangst van de stukken het aangeleverde voorstel toetsen aan de bovengenoemde criteria. De provincie heeft hier een maximale wettelijke termijn voor

GEMEENTE SCHERPENZEEL

van 13 weken. Deze wettelijke termijn kan in sommige gevallen opgerekt worden met nog eens 13 weken. Dit zal vooral dichtbij de herindelingsdatum kunnen gebeuren waarbij Gedeputeerde Staten het voorstel aan de nieuwe gemeenteraad ter besluitvorming voor zal willen leggen. In de praktijk zal de provincie naar een zo snel mogelijke afhandeling van enkele weken toe willen werken waarbij de gemeente zo snel mogelijk tot uitvoering van het voorliggende voorstel over kan gaan.

4. *Gedeputeerde Staten wil inzicht hebben in alle besluiten met financiële gevolgen*
Om de rol als toezichthouder goed in te kunnen vullen wil Gedeputeerde Staten het totaalplaatje goed in beeld houden. Dit betekent dat ook alle besluiten met financiële gevolgen met de provincie gedeeld moeten worden. Voor besluiten met financiële gevolgen lager dan € 50.000 zal dit informierend van aard zijn.

5. *Het begrotingsjaar dient structureel en reëel in evenwicht te zijn.*
Een laatste uitwerking van het (financieel) Arhi toezicht is dat de, nog op te stellen, begroting 2022 voor beide gemeenten structureel en reëel moet zijn. Dit heeft als reden dat een niet sluitende begroting bij de jaarafsluiting waarschijnlijk incidenteel sluitend gemaakt moet worden, hetgeen de vermogenspositie van de nieuw te vormen gemeente schaad. Deze uitwerking van de wet Arhi is niet anders dan ons eigen begrotingsbeleid.

In de bijlage staat een schematisch overzicht van de uitwerkingen van dit financieel toezicht op onze eigen Financiële Verordening.

Tot wanneer duurt deze vorm van toezicht?

Het (financieel) Arhi toezicht blijft voor Scherpenzeel in principe van toepassing tot de datum van herindeling. Het toezicht kan echter eerder komen te vervallen indien de minister dat bepaalt. Dit zal bijvoorbeeld het geval zijn wanneer in een van de komende besluitvormingsmomenten het herindelingsontwerp/advies wordt tegengehouden en de procedure zal worden gestopt. Voor Barneveld geldt hetzelfde, echter zou dit kunnen komen te vervallen wanneer er uiteindelijk voor een lichte herindelingsvariant wordt gekozen.

Tot slot zal na het moment van herindeling de nieuwe gemeente het eerste begrotingsjaar onder het normale preventief toezicht komen te staan. Dit is het gevolg van het feit dat de nieuwe gemeente niet een vastgestelde begroting voor de wettelijke datum van 15 november van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar in kan dienen. Tevens is dit voor de provincie een middel om de nieuwe gemeente zacht te laten landen. Dit preventief toezicht loopt wettelijk gedurende het gehele eerste begrotingjaar, maar kan bij een financieel gezonde situatie gedurende het eerste jaar ook door de provincie worden stopgezet.